

INTERPELLASJONAR

Geir Kjell Andersland (V) hadde sendt slik interpellasjon (1) til fylkesordføreren:

"Mobbing har igjen fått stor oppmerksomhet i media, blant annet med en stor artikkelserie i Aftenposten og med krasse lederartikler i Bergens Tidende og andre aviser som går til felts mot dette store samfunnsproblemet.

Det er selvsagt bra at mobbing får slik oppmerksomhet i det offentlige rom. Vi trenger ikke mer forskning for å kunne fastslå at mange barn og unge, som er ofre for mobbing, får sine liv ødelagt, mange med uopprettelige psykiske helseskader.

Likevel er det et stort tankekors at mens antimobbeprogrammer har pågått i årevis, spores så lite bedring. De siste 10 årene har Norge brukt mer enn 200 millioner kroner for å stanse mobbingen, mens fortsatt mobbes over 30 000 barn i skole, herunder ganske sikkert skoler i Hordaland også. Barneombudet har uttalt at det brukes for mye penger på tiltak som rett og slett ikke virker.

Uansett er det for mange skoleledere og lærere som viker unna uten å ta tak i mobbingen som foregår rett for øynene på dem.

Både i den ferske Valdressaken og i Odinsaken fra 2014, som begge endte med to unge menneskers tragiske dødsfall, var det et fellestrekk at de berørte skoler hadde latt mobbingen pågå til tross for gjentatt henvendelser. I 2012 ble Kristiansand kommune idømt et betydelig erstatningsbeløp til et mobbeoffer grunnet mangelfull handling fra den aktuelle skolens side. Høyesterett fastslo at opplæringsloven gir skoleledelsen plikt til aktiv handling og til å ta affære når det skjer mobbing i skolemiljøet. Det hjelper ikke bare med holdningskampanjer i forebyggende øyemed, om enn viktig nok, voksne må også prøve å stoppe mobbingen som konkret foregår når dette oppdages; konfrontere situasjonen der og da.

I folkehelsemeldingen som fylkestinget har til behandling på dette tingsetet fremgår at det i Hordaland er "signifikant færre 10. klassinger som trives på skolen" sammenholdt med landet for øvrig.

Det er ikke særlig god reklame for Hordaland fylkeskommune. Hva skjuler det seg av mobbing bak denne mistrivselen og hvilket potensial er ikke dette for senere skolefrfall?

Spørsmål:

1. Har Hordaland fylkeskommune en god nok oversikt over omfanget av mobbing i Hordalandsskolene?
2. Hvilke tiltak vil fylkeskommunen sette i verk for effektivt å bekjempe mobbingen?"

Fylkesordføreren svarte slik:

"I hovudsak har Hordaland fylkeskommune som skuleeigar god oversikt gjennom to system av kvantitative og kvalitative data:

a) Elevundersøkelsen

Denne omhandlar elevane sitt læringsmiljø, der spørsmål om trivsel er eitt av fleire spørsmål. Svarprosenten har vore på mellom 80 og 90 % dei siste åra, og elevane svarer på undersøkinga årleg. Trivsel er ein av fleire faktorar som påverkar elevane sin motivasjon for læring, og godt kunnskapsgrunnlag frå ungdomsskulen kan knytast til gjennomføring av vidaregåande opplæring. Trivsel gjennom grunnskulen er dermed viktig for korleis elevane meistarar vidaregåande opplæring.

Folkehelseinstituttet sine tal for trivsel på 10. trinn 2013-2015 viser lågare tal for Hordaland enn landssnittet. Dei same tala viser ein nedgang i mobbing frå 5,3 % til 2,4 %. Folkehelseinstituttet har henta materialet frå Elevundersøkinga. Trivsel er noko lågare også på vidaregåande trinn i Hordaland, og resultata viser også noko høgare spreiding enn dei fleste andre fylke.

Skoleporten - Elevundersøkelsen 2013-2015

Eining: Hordaland fylke

Delskår	2013-14	2014-15
Hordaland fylke - Trives du på skolen?	4,3 (0,8)	4,2 (0,8)
Nasjonalt - Trives du på skolen?	4,3 (0,7)	4,3 (0,7)

Hordaland fylke, vidaregåande skole, Elevundersøkelsen 2013-2015, trivsel, alle eierformer, Vg1, begge kjønn, alle utdanningsprogram.

Ein regresjonsanalyse vart gjennomført i samband med vurdering av kunnskapsgrunnlaget for folkehelsa i Hordaland. Analysen peikar på at det er fleire årsaker til lågare trivsel i Hordalandsskulane. Låge leseferdigheiter, arbeidsløyse og uføretrygd i foreldregenerasjonen saman med mobbing kan ifølgje analysen forklare 34 % av variasjonen av trivsel mellom kommunane i landet. Styrking av desse forholda vil kunne føre til auka trivsel i Hordalandsskolen. Hordaland fylkeskommune samarbeider med kommunane om tiltak som gjeld elevane si læring og læringsmiljø på fleire område.

b) Internkontroll

Krav til internkontroll i opplæringsavdelinga inkluderer mellom anna rutinar som skulane og skuleeigar må følgje, og som er del av kvalitetssystemet QM+. Dette er grunna i det systematiske arbeidet med psykososialt skulemiljø – jf. opplæringslova § 9a-4, samt § 9a-3, første ledd.

”§ 9a-4. Systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane (internkontroll)

Skolen skal aktivt drive eit kontinuerleg og systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte. Skoleleiinga har ansvaret for den daglege gjennomføringa av dette. Arbeidet skal gjelde det fysiske så vel som det psykososiale miljøet.”

Rutinane omfattar mellom anna at rektor skal sjå til at

- Regelverket vert følgt, jf. opplæringslova kap. 9A, og at arbeidet vert gjennomført aktivt, systematisk og planmessig for å nå mål og førebyggje problem.
- Skolen har konkrete mål for skulemiljøet og skulemiljøarbeidet. Mål, tiltak og rutinar skal evaluerast årleg.
- Skulen har rutinar for å følgje med på skulemiljøet og den enkelte eleven si oppleving av det, medrekna rutinar for å avdekke og handtere problem når dei dukkar opp.
- Skulen har skriftleg dokumentasjon på system for internkontroll og kontrollerer at rutinar vert etterlevd.
- Alle tilsette er omfatta av handlingsplikta etter kap. 9A.
- Retningslinjer for enkeltvedtak er reviderte i 2015/2016, og enkeltvedtak skal rapportast til opplæringsavdelinga. Slik vil opplæringsavdelinga ha oversikt over tal på enkeltvedtak og innhaldet i desse og kan mellom anna følgje utviklinga over tid.

Verksemdbasert vurdering:

- System for oppfølging av det pedagogiske utviklingsarbeidet: Verksemdbasert vurdering. Gjennom skulebesøk på alle dei vidaregåande skulane og oppfølging av skulane sine tilstandsrapportar og utviklingsplanar har opplæringsavdelinga god oversikt over skulane sitt arbeid med læringsmiljøet. Relasjonar mellom elevar og mellom elevar og lærarar er sentralt, og det er viktig å understreke at det er det langsiktige arbeidet heller enn store enkelttiltak som har størst ønska effekt.

2. Hvilke tiltak vil fylkeskommunen sette i verk for effektivt å bekjempe mobbingen?

Opplæringsavdelinga har sett i verk fleire tiltak for å kome mobbing til livs:

Risikobaserte tilsyn etter retningslinjer gjort kjent i kvalitetssystemet. Det skal gjennomførast tilsyn ved eit utval skular kvart år. Døme på tema i besøka er

- skulen sin kjennskap til miljøet på skulen og på kva måtar skulen skaffar seg kunnskap
- korleis skulen brukar resultata
- korleis alle tilsette er gjort kjende med plikta til å undersøke, varsle og gripe inn ved mistanke eller kjennskap til krenkjande åtferd
- om foreldre og elevar er gjort kjende med retten til å få enkeltvedtak

Opplæringsavdelinga skal følgje opp ved behov.

Utprøving av ordning med mobbeombod: Hordaland fylkeskommune har tilsett mobbeombod i prosjektstilling. Mobbeombodet er tilsett for to skuleår frå august 2015, og funksjonen skal evaluerast mot slutten av perioden. Mobbeombodet er blitt godt kjent på skulane og i media, og har eit nettverk med andre mobbeombod, Nasjonalt læringsmiljøsentert i Stavanger og ei nyetablert referansegruppe. Mobbeombodet gir lågterskel-rådgjeving til elevar og driv systematisk førebyggjande arbeid i skulane.

Læringsmiljøkonferanse ved skulestart: Opplæringsavdelinga har i samarbeid med Elevorganisasjonen arrangert ein konferanse i september kvart år. Det er elevrådsstyre, elevinspektørar og rektorar som er deltakarar, og styrking av læringsmiljøet er i fokus på denne samlinga. Arbeidet mot mobbing var hovudtema i 2015, med representantar frå Djupedalutvalet som hovudforedragshaldarar. Teoretisk kunnskap, forskingsresultat frå Norge, Norden og Europa samt deling av praktisk erfaring og verktøy blei delt på konferansen, og følgd opp på skulane.

Pilotprosjektet Helsefremjande skular starta opp i 2015, og 5 skular prøver ut tiltak for betre fysisk og psykisk helse. Betre psykisk helse er eitt av tre hovudmål, saman med satsing på kosthald og fysisk aktivitet. Her har opplæringsavdelinga samarbeid med tunge kompetansemiljø, og ventar resultat som kan nyttast på alle dei vidaregåande skulane. Det førebyggjande arbeidet er det viktigaste i dette prosjektet.

‘Drømmeskolen’ er namnet på eit helsefremjande og skuleomfattande program for ungdoms- og vidaregåande skule, og er eit nytt tiltak i Hordaland som skal prøvast ut frå og med 2016 og forskast på av Hemil-senteret, Nordlandsforskning og Oxford Research. Programmet skal fremje elevane si psykiske helse og medverke til eit inkluderande miljø der både elevar og tilsette kjenner at dei høyrer til. Å høyre til er eit grunnleggjande menneskeleg behov som, når det er anerkjent og opplevd, beskyttar mot mobbing – både å mobbe og bli mobba."

Terje Kollbotn (R) hadde sendt slik interpellasjon (2) til fylkesordføraren:

"Nei til auka bruk av mellombels tilsetjingar i Hordaland fylkeskommune!

Fleirtalet i Stortinget vedtok i fjor høve til auka bruk av mellombels tilsette gjennom ei lovendring i Arbeidsmiljølova paragraf 14-9. Dette vil få alvorlege konsekvensar for arbeidstakarar og heile

arbeidslivet. Ei samla fagrørsle gjekk imot denne lovendringa. Arbeidstilsynet átvara i si høyringsfråsegn mot dette forslaget av fleire grunnar.

Meir enn noen gong er det behov for seriøse arbeidsgjevarar i privat og offentleg sektor som tilbyr sine tilsette faste og verdige løns- og arbeidstilhøve. Auka bruk av mellombels tilsette vil føre til det motsette.

Raudt meiner at Hordaland fylkesting som øverste arbeidsgjevar i fylkeskommunen bør forsvare og praktisere den tidlegare formuleringa i Arbeidsmiljølova paragraf 14-9 og arbeide for færre – ikkje fleire - mellombels tilsette i fylkeskommunen.

Er fylkesordføraren samd i denne vurderinga?"

Aud Karin Oen (SV) hadde sendt slik interpellasjon (5) til fylkesordføraren:

"Nei til auka bruk av mellombels tilsetjing

Regjeringa og stortinget har vedteke store endringar i arbeidsmiljølova om mellombels tilsetjing (aml § 14-9), som får alvorlege konsekvensar for arbeidstakarar og heile arbeidslivet. Den grunnleggjande regelen om at mellombelse tilsetjingar ikkje skal skje i bedrifta si ordinære verksemd er fjerna. Dette er å angripe sjølve bunnplanken i eit organisert arbeidsliv som er grunnlaget for tryggleik, verdigheit og fridom for arbeidsfolk.

Mellombelse jobbar er utrygge jobbar, og fører med seg usikre kvardagar. Arbeidsmiljølova skal sikre balanse i jobbrelasjonar der maktforholdet i utgangspunktet er skeivt. Som mellombels tilsett blir det vanskeleg å planlegge for framtida, sidan arbeidsgjevar avgjer lengda på jobbavtalen. Du får ikkje lån i banken til bustadkjøp utan fast inntekt. Mange kvinner har uttalt at dei ikkje kan setja born til verda utan fast jobb, å planlegge å stifte familie blir vanskeleg med ei slik usikker tilsetjing som ny arbeidsmiljølov opnar for.

Ei samla fagrørsle gjekk mot lovendringane. Arbeidstilsynet påpeika i høyringsuttalen sin at lovendringane kan føre til meir sjukdom, stress og ulykker. Arbeidstilsynet frykta og at lovendringane vil legge til rette for meir arbeidslivskriminalitet.

I regjeringas eigen lovproposisjon står det at mellombelse tilsetjingar ikkje fører til fleire stillingar, noko som har vore eit sterkt argument frå regjeringa si side. I lovproposisjonen går ein gjennom forskning på feltet som viser at: "En har ikke kunnet finne effekt på sysselsettingsnivået generelt ved økt adgang til midlertidig ansettelse eller endret stillingsvern." Vidare vert det gjort greie for negative konsekvensar av å være mellombels tilsett, både for helse, arbeidsmiljø og tilgang til kompetanseheving i bedrift: "Forskningen tyder på at midlertidig ansatte opplever større problemer med arbeidsmiljø og helse sammenlignet med fast ansatte og viser klart at disse i mindre grad får delta i opplæringstiltak finansiert av arbeidsgiver."

Regjeringa hevda at ved å tillata fleire mellombels tilsette vil fleire ungdommar og utsette grupper som funksjonshemma lettare få seg jobb. Dette vart tilbakevist av dei funksjonshemma sine egne organisasjonar som og er imot forslaget.

Forsking frå FAFO og OECD dokumenterer at auka tilgang til mellombels tilsetjingar ikkje skaper auka sysselsetting. Det skapar kun fleire mellombelse stillingar og færre faste stillingar. Forsking viser og at mange mellombels tilsette kan utgjera ein sikkerheitsrisiko, og at mellombels tilsette vert utsett for større helserisiko og press enn faste tilsette.

I kommunal og fylkeskommunal sektor har vi ein særeigen utfordring med å halda på gode fagfolk og rekruttere nye. Om berre seks år vil Noreg mangle over 11.000 lærarar. Dersom dagens

utvikling held fram, vil vi mangle 38.000 årsverk innan pleie- og omsorgsyрка i 2030. Mangelen på barnehagelærarar er stor i kommunar landet rundt.

I denne situasjonen trengs det meir enn nokon gong seriøse arbeidsgjevarar, både offentlege og private, som tilbyr sine tilsette verdige løns- og arbeidsvilkår. Auka bruk av mellombelse tilsetjingar er det motsette av dette og fører oss på veg mot lausarbeidarsamfunnet.

Spørsmål til fylkesordføraren:

- Kva er fylkesordføraren sitt syn på endringa i arbeidsmiljølova?
- Er fylkesordføraren einig i at Hordaland fylkeskommune ikkje skal nytta seg av ny AML14-9."

Fylkesordføraren svarte samla på interpellasjonane frå Terje Kollbotn og Aud Karin Oen:

"01.01.2015 kom det inn ein ny regel i arbeidsmiljølova som gav adgang til mellombels tilsetjing på generelt grunnlag i inntil 12 månader. Maksimalt 15 prosent av dei tilsette i verksemda kan vere mellombels tilsett etter denne bestemmelsen.

Hordaland fylkeskommune (HFK) har sidan 2012 rapportert til administrasjonsutvalet om bruken av mellombelse tilsetjingar i HFK. Målsettinga med rapporteringa har vore å gi eit oversyn over kor mange som går i mellombelse tilsettingshøve og vidare ha fokus på om HFK følgjer regelverket på området.

I fylkeskommunen sitt fullmaktsreglement under personalforvaltning pkt. 2.1 om Tilsetjingar er det teke inn at fylkesdirektørane ikkje kan nytte arbeidsmiljølova §14-9,1(f) og har sentralisert godkjenningsordninga. Dette gjeld og for alle einingsleiarar under direktørane som til dømes rektorar.

Det har så langt ikkje vore henvendingar frå fylkeskommunale einingar kring regelen om å få tilsette mellombels på generelt grunnlag. Fylkesordføraren meiner difor at fylkeskommunen sin praksis er i tråd med interpellantane sitt ønske. Fylkesordføraren er nøgd med at denne praksisen blir følgt i HFK, og støttar interpellantane sine vurderingar knytt til moglege negative konsekvensar av den nye arbeidsmiljølova."

Terje Kolbotn (R) sette fram slikt forslag:

"Hordaland fylkeskommune vil som arbeidsgjevar fylgje tidlegare paragraf 14-9 i Arbeidsmiljølova, uavhengig av om Stortinget har vedtatt utvida adgang til mellombels tilsetjingar i ei ny Arbeidsmiljølov."

Fylkestinget tok stilling til om forslaget skulle realitetsbehandlast.

39 av representantane (A, MDG, 1V, R, SV, Sp, Frp) røysta for at forslaget skulle realitetsbehandlast. Forslaget vart dermed realitetsbehandla. Jf. kommunelova § 34 nr. 1, 2. setning

Røysting

Kollbotn sitt forslag fekk 32 røyster (A, Sp, SV, 1V, MDG, R) og vart vedteke.

Vedtak

Hordaland fylkeskommune vil som arbeidsgjevar fylgje tidlegare paragraf 14-9 i Arbeidsmiljølova, uavhengig av om Stortinget har vedtatt utvida adgang til mellombels tilsetjingar i ei ny Arbeidsmiljølov.

Terje Kollbotn (R) hadde sendt slik interpellasjon (3) til fylkesordføraren:

"Styrk nynorsken i Hordaland!"

Hordaland fylkeskommune har nynorsk som administrasjonsspråk. Likevel opplever vi diverre mange døme på at nynorsken er på vikande front, spesielt i Bergensregionen. I Hordaland fylkesting er det gjort vedtak om å arbeide for ein vestlandsregion, med Bergen som vestlandshovudstad. Då må det utviklast ein offensiv strategi for å styrke nynorsken både i Bergen og resten av Hordaland.

Samstundes opplever vi i desse dagar prosessar med kommunesamanslåing i Hordaland, der nynorsken vil kunne bli utsatt for ytterlegare press i språkdelte område. Mange elevar både på ungdomstrinnet og i vidaregåande skular i Hordaland går frå nynorsk til bokmål som hovudmål. Dei fleste framandspråklege elevane og dei som går på norskkurs innan vaksenopplæring får berre tilbod om bokmål i nynorskfylket Hordaland. Her er det gledeleg at fleire kommunar (t.d. Voss, Ullensvang, Osterøy og Stord) relativt nyleg har gått over frå bokmål til nynorsk som opplæringsmål for vaksne innvandrarar.

På denne bakgrunnen, vil eg spørre:

1. Vil fylkesordføraren ta eit politisk initiativ å få utvikla ein handlingsplan for å få styrka nynorsken på alle plan i Hordaland, ikkje minst i Bergensregionen?
2. Vil fylkesordføraren gå inn for tiltak for å styrke nynorsken innan vidaregåande skular og norskopplæringa for asylsøklarar, flyktningar og arbeidsinnvandrarar i fylket?
3. I tilfelle svara er ja på dei to første spørsmåla: Korleis vil fylkesordføraren gå i bresjen for utvikle eit breidt samarbeid for å få verkeleg gjennomslag for ein offensiv for nynorsken i heile Hordaland fylke?"

Fylkesordføraren svarte slik:

"Fylkesordføraren deler interpellanten sitt engasjement for nynorsk, og det er det mange grunnar til. Gjennom å sikra at born og unge lærer begge dei to sidestilte skriftspråka i Norge tryggjer vi rettane til nynorskbrukarane. Samstundes veit vi at born og unge som lærer eit sidemål har betre språkforståing og lettare lærer andre språk. Ei god sidemålundervisning gjer fridom for den einskilde til å velje det skriftspråket han/ho ynskjer, og fridom seinare i livet til å velje ein jobb som krev at han/ho meistarar både nynorsk og bokmål.

Difor ynskjer fylkesordføraren initiativet velkomen, og vil, om forslaget frå interpellanten får fleirtal i fylkestinget, bidra til at det vert utarbeida ein brei handlingsplan for å styrka nynorsken i Hordaland. Ein eventuell handlingsplan vil innehalde mål og tiltak for korleis ein kan styrkja nynorsken i Hordaland, og fylkesordføraren vil difor ikkje peike på einskilde tiltak no, heller ikkje ovanfor einskilde grupper i samfunnet vårt."

Terje Kolbotn (R) sette fram slikt forslag:

"Hordaland fylkesting ber fylkesrådmannen utarbeide eit forslag til handlingsplan for å styrke nynorsken både i forvaltninga, dei vidaregåande skulane og elles i Hordaland fylke."

Fylkestinget tok stilling til om forslaget skulle realitetsbehandlast.

19 av representantane (H, Frp) røysta mot at forslaget skulle realitetsbehandlast. Forslaget vart dermed ikkje realitetsbehandla. Jf. kommunelova § 34 nr. 1, 2. setning, som seier at det kan gjerast vedtak i sak som ikkje står på saklista dersom ikkje møteleiar eller 1/3 av dei møtande medlemene motset seg dette.

Aud Karin Oen (SV) hadde sendt slik interpellasjon (4) til fylkesordføraren:

"Øystesevassdraget må inn i verneplan for vassdrag!"

Elvane og fossane våre er ein sentral del av naturskatten vår. Dei siste hundre åra har me lagt sju av dei ti høgaste fossane våre i røyr, og to av tre store vassdrag er regulert. Tidlegare regjeringar har, gjennom å vedta fire verneplanar for vassdrag, lovfesta vern av 25% av vassdraga våre mot utbygging, men klimakrisa og det "grøne skiftet" har aktualisert ei jakt på ulike former for fornybar energi, og i vårt land vil det seia vind- og vasskraft.

Regulerbar kraft vert omtalt som "Europas grønne batteri" som skal erstatta kolkraft, men i realiteten utgjer den totale norske vasskrafta berre 1% av energibehovet i Europa. Argumentet er likevel blitt brukt av ulike kraftselskap for å byggja ut stadig nye vassdrag, både store og små.

No har Olje- og energiminister Tord Lien varsla gjennomgang av alle verna vassdrag på nytt, og det er grunn til å tru at fleire av vassdraga i Hordaland står lageleg til for hogg.

Vi har eit stort kraftoverskot i Noreg. Overproduksjon pressar prisane ned og slår beina under energieffektiviseringstiltak. Det finst andre, langt meir framtidsretta alternativ for fornybar energiproduksjon, og det kraftoverskotet vi allereie har bør vi nytte til nye grønne arbeidsplassar. Det er meiningslaust å byggja ut stadig meir av dei siste urørte vassdraga, både dei som er verna og dei som enno ikkje er verna, så lenge det berre betyr at naturen må betala for at vi skal kunna sløsa endå meir med fornybar energi!

Av omsyn til våre etterkomarar bør nokre vassdrag få renna fritt, og i mange tilfelle representerer vassdraga større verdiar – også økonomisk – dersom dei får renna fritt enn dersom dei blir lagt i røyr.

Øystesevassdraget ligg i eit imponerende flott og samanhengande urørt fjellandskap. Det unike vassdraget renn fritt hele vegen frå høgjellet med sine fossar og stryk før det til slutt munnar ut i Hardangerfjorden. Vassdraget er eit av dei få store vassdraga i Hordaland, som framleis er urørt. Det er et resultat av over 20 års kamp frå natur og friluftsforsvarssamfunn, og tautrekkinga pågår like fram til i dag.

NVE har nyleg innstilt på at BKK og Øystese kraft får byggja ut kvar sin del av vassdraget. BKK vil bygge ut i øvre del for å kunne overføre vann til Svartavatnmagasinet i Samnanger, kraft som skal forsyne nettet Hardangermastene har lagt grunnlaget for. Øystese Kraft vil byggja sitt kraftverk i nedre del av vassdraget.

Vassdraget har eit stort biologisk mangfald, og stor naturvariasjon både med omsyn til dei ulike elvestrekningane, landskapet som heilheit og bruken. Naturen vekslar på kort tid frå frodige gamle stølsvollar og beiteprega skogsområde til ville, bratte, alpine vestlandsfjell. I nedre del finn ein fossesprøytzone i tilknytning til den vakre Ørredalsfossen. Øystesevassdraget er av så høg verdi at det i 2009 blei vurdert teke inn i Verneplan for vassdrag etter klare tilrådingar frå både NVE, Fylkesmannen og Direktoratet for Naturforvaltning. Faginstansane viste blant anna til dei store vassdrags- og landskapskvalittane samt friluftslivsverdiane, som vassdraget representerer.

Øystesevassdraget er en viktig kilde til naturglede for svært mange menneske. Fisk, elver, jettegryter, fossar, kulturminne og T-merka tursti gjev stor naturglede for dei mange som bevegar seg langs vassdraget. Nærmare 400.000 menneske har Bergsdalen og Kvamsfjella som sitt næraste eller nest næraste friluftsområde, og for bergensarar er Kvamsfjella og Bergsdalen det mest brukte turområdet, nest etter Byfjella. DNT har nylig utvida hyttenettet i området frå fire til seks hytter. Vassdraget er også viktig for sport og fritidsfiske, og Fitjadalsvatnet er spesielt godt tilrettelagt for denne type aktivitetar med toalett, grindhus og eigen heis for at funksjonshemma skal kunne komme seg ut i båt.

Heilomvendinga frå NVE framstår som høgst paradoksal ettersom utbyggingspresset i Hordaland aldri har vore så stort som i dei seinare åra. Området rundt Øystesevassdraget er eit av dei få større samanhengande inngrepsfrie områda me har att i Hordaland. Vassdraget ligg i Hardanger, som i dei seinare år har vore utsett for eit massivt utbyggingspress med mykje "bit-for-bit utbygging" av vassdrag i tillegg til utbygging av linjer og master. Ikkje noko norsk fylke har mista meir av vassdragsnaturen sin enn Hordaland. Ved sidan av delen som er vernet er det nå svært lite som står att av den utbyggbare vassdragsnaturen. 9 av 10 vassdrag som kan byggjast ut i Hordaland er i dag bygd ut.

Med Naturvernforbundet Hordaland, Bergen & Hordaland Turlag og Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland i spissen, kjempar natur og friluftsansisasjonane mot inngrep i Øystesevassdraget. Det gjer dei også gjennom Samarbeidsrådet for Naturvernsaker, som er eit samarbeidsorgan for WWF-Norge, DNT, Naturvernforbundet og Norges Jeger- og Fiskerforbund.

Spørsmål til fylkesordføraren:
Vil fylkesordføraren arbeide for at dette unike området vert verna?"

Fylkesordføraren svarte slik:

"Fylkesutvalet vedtok i 2012 å rå til bygging av Øystese kraftverk og overføring av Vossadalvatnet til Svartavatnet (vedtak 247/12 frå 25.10.12). Dette er det gjeldande politiske vedtaket for fylkeskommunen.

Stortinget vedtok i 2009 at Øystesevassdraget ikkje vart del av verneplan for vassdrag. I 2006 gav fylkeskommunen to fråsegner knytt til NVE si handsaming av eventuell opptaking av Øystesevassdraget i verneplanen. Fylkesutvalet rådde i fyrste handsaming for vern av heile vassdraget (vedtak 5/12 frå 26.01.06). I andre handsaming rådde fylkesutvalet til vern av øvre del av vassdraget og høve til utbygging i nedre (vedtak 311/12 frå 06.12.06).

Å eventuelt arbeide for å verne vassdraget vil krevje ny politisk handsaming."

Aud Karin Oen (SV) sette fram slikt forslag:

"Hordaland fylkesting støttar vern av Øystesevassdraget og at det må inn i verneplanen for vassdrag."

Fylkestinget tok stilling til om forslaget skulle realitetsbehandlast.

21 av representantane (H, Frp, 2Sp) røysta mot at forslaget skulle realitetsbehandlast. Forslaget vart dermed ikkje realitetsbehandla. Jf. kommunelova § 34 nr. 1, 2. setning.

SPØRSMÅL

Kjetil Hestad (A) hadde sendt inn slikt spørsmål (1) til fylkesordføraren:

"Over lang tid har det vore eit sterkt ynskje frå oss politikarar, både på kommunalt og fylkeskommunalt nivå, om at folk i større grad må nytta kollektiv transport når dei skal reisa i Hordaland. I Bergen har me sett gong på gong at lufta er så dårlig at Bergen kommune har sett seg nødt til å innføra restriksjonar på bruk av bil inn til byen.

Frå min heimkommune Tysnes er det mange som ynskjer å nytta seg av kollektivtransport når dei skal til Bergen, og det er sikkert mange frå andre kommunar rundt Bergen som også har lyst til det

same. For nokre år sidan mista me direkte bussen til Bergen, då var lovnaden at det skulle komma bussruter som harmonerte med ferjerutene. Det er mykje som manglar på at me er i mål med den lovnaden.

Problemet er ikkje viljen til dei reisande om å nytta kollektivtransport men mogeligheita for at dei faktisk kan få det til. La meg ta eit døme Om du reiser frå Bergen og skal til Tysnes med 07.30 ferja frå Halhjem så går ferja akkurat samtidig som 600 bussen kjem ned på kaien. Omvendt så går 600 bussen til Bergen 08.42 som er tre minutt før ferja frå Våge legg til kai. Synes fylkesordføraren dette fremjar folks mogeligheit til å reisa kollektivt?

Bergen er ein viktig by for oss i distriktet, som mange må reisa til for spesialistbehandling eller for å handle. Då meiner eg at me som fylkestingspolitikkarar ikkje bare må snakka om at det er viktig at folk nyttar kollektivtransport, men faktisk også legg til rette for dette gjennom ruter som "heng saman".

Så mitt spørsmål er om fylkesordføraren vil ta tak i dette og syta for at dei som har lengst veg til Bergen frå distrikta faktisk kan reisa så "saumlaust" som mogelig, og at ruter som ikkje heng saman vert korrigert?"

Fylkesordføraren svarte slik:

"Linje 600 (Bergen busstasjon - Osøyro - Halhjemsmarka) er den viktigaste kollektivforbindelsen mellom Bergen og regionsenteret Os, med eit frekvent rutetilbod store delar av døgnet og veka. På kvardagar er det godt over 100 turar på linje 600, eit fleirtal av avgangane går til Halhjem. Linja har godt belegg og eit totalt snitt av påstigande pr. kvardag på omlag 3500 passasjerar. Traséen for linja følgjer E39.

For denne og liknande viktige linjer vil ein så langt som mogleg ha stive rutetider; faste minutt-tal for avgangane, som til dømes avgangar til over heil og ti over halv. Dette er eit sentralt planleggingsprinsipp som er forankra i Kollektivstrategi for Hordaland, og gjennomgåande i ulike rettleiingar for ruteplanlegging. Stive rutetider gjev eit tilbod som er enkelt for dei reisande å hugse, som gjer at ein ikkje treng å slå opp i rutetabellen. I tillegg gjev det best betening for dei reisande langs traseen, og jamn fordeling av passasjerar på dei ulike avgangane.

Linje 600 har stive rutetider (basert på tidspunkt for avgang frå Osøyro), som igjen er bunde opp i ulike byttmoglegheiter langs heile traséen. Sidan ferja Våge - Halhjem ikkje har slike stive rutetider, har ein ikkje her eit opplegg der rutetider for buss er knytt direkte til rutetidene for ferja. Kor godt bussavgangane passar med ferjeavgangane vil difor variere.

Framkomst for buss er ei utfordring for kollektivtrafikken i store delar av Bergensområdet. At køyretida for ei gitt strekning kan ha store variasjonar er ei stor utfordring i planlegging av eit godt og effektivt kollektivtilbod. Ein ønskjer å leggje opp til så kort ventetid som mogleg ved bytte, samtidig som ein må ta høgde for moglege forseinkingar for bussen på grunn av trafikale tilhøve. Køyretid lagt til grunn i ruteheftet blir justert årleg, på grunnlag av målingar av faktiske køyretider.

Frå 04.01.2016 vart det, knytt til førebuing for tidsdifferensierte bompengar, auka produksjon på linje 600. Det vart ei monaleg auke i talet på avgangar frå Halhjem, spesielt i rushtid morgon og ettermiddag. Det er som tidlegare lagt opp til stive rutetider på linje 600. I utgangspunktet går annankvar avgang på linje 600 frå Os, og annankvar frå Halhjem. For å hindre at ventetid mellom buss og ferja frå Våge blir for lang, har ein tilpassa kva avgangar som går frå Halhjem best mogleg til ferjetidene. Skyss ser at ein ikkje i stor nok grad har fått dette til å passe, og vil setje inn nokre ekstra avgangar som eit mellombels tiltak. Desse vil bli iverksett i løpet av februar.

Med dei mellombelse tiltaka vil byttemoglegheitene for dei mest aktuelle ferjetidene sjå slik ut på Halhjem:

Ankomst Halhjem ferje	ca. 06:05	ca. 07:25	ca. 08:45	
Avreise Halhjem buss	06:19 NY	07:33	08:52 NY	
	15:16 NY			
Ankomst Halhjem buss	ca. 15:26	ca. 16:42		19:29 NY
Avreise Halhjem ferje	15:30	16:50		19:40

Det er også mogleg å reise med passasjerbåt Reksteren - Våge - Os, med følgjande byttemoglegheit på Osøyro:

Ankomst Osøyro båt	ca. 06:40	ca. 08:20
Avreise Osøyro buss	06:45 (e)	08:25
	06:45	
Ankomst Halhjem buss	ca. 15:24	
Avreise Osøyro båt	15:35	

Tom Sverre Tomren (MDG) hadde sendt inn slikt spørsmål (2) til fylkesordføraren:

"Trafikktall 2015 og elsykkel-strategi

I løpet av dette fylkestinget skal vi blant annet drøfte strakstiltak mot luftforurensingen i Bergen. Dette er en viktig sak, men slike viktig som strakstiltak er den langsiktige utviklingen i trafikktall of den langsiktige løsningen på problemet. I denne forbindelse har jeg og MDG følgende spørsmål til fylkesordføreren:

1. Hvordan har utviklingen i biltrafikken i Bergen vært de siste årene – inklusiv 2015?
2. Hvordan har utviklingen i antall syklende i Bergensområdet vært de siste årene – inklusiv 2015?
3. I hvilken grad har fylkeskommunen analysert og utviklet en strategi for elsykkel sitt potensiale i arbeid med klima og luftforurensing i Bergen og Hordaland?"

Fylkesordføraren svarte slik:

"Trafikken i bomringen i Bergen

Biltrafikken i bomringen har i perioden 2010-2014 auka med 1,6%. Trafikken i 2015 er 0,35% høgare enn i 2014, men likevel lågare enn i 2013, 2012 og 2011. Tungtrafikken utgjør ein like stor andel i 2015 som i 2014 med 8,3% av passeringane.

Ei forklaring på trafikkveksten frå 2014 til 2015, er auka bruk av elbil. Tal frå BT Signaal AS og Bergen Bompengeselskap AS, syner at veksten i elbilpasseringar er langt større enn trafikkveksten generelt. I 2014 var talet på elbilpasseringar i bomringen omlag 1,57 mill. dvs. omlag 3% av totalpasseringane. I 2015 vart talet på 3,13 mill. dvs. omlag 6% av passeringane i bomringen.

Trafikken ved utgangen av februar 2016 er 4,9% lågare enn for same periode i 2015, noko som i stor grad skuldast datokøyring i januar og innføring av tidsdifferensierte satsar i februar.

Trafikktala i bomstasjonane etter innføringa av tidsdifferensierte takstar, syner ei tydeleg omfordeling av trafikk til periodane med låg takst i morgon- og ettermiddagsrushet, og ein ser ein reduksjon i trafikkmengda totalt sett over døgnet som er sterkare enn kva som var føresett.

Utviklinga i talet på syklende i Bergensområdet

Den siste reisevaneundersøkinga frå 2013 viser ein nedgang i andelen syklende i Bergensområdet på 0,5 % samanlikna med 2008, dvs. 2,8 % syklende i dag. Tilsvarende tal for Bergen kommune er noko høgare. Her er var andelen syklende 3,4 %, og det var ein nedgang på 0,4 samanlikna med 2008.

Elsykelstrategi

Fylkeskommunen har ikkje utvikla ei eiga strategi kun for el-sykel, men tiltak for å fremje bruk av elsykel inngår i arbeidet med "Sykkelbyen Bergen", oppfølging av Klimaplan for Hordaland og gjennomføring av den Europeiske Mobilitetsveka i Bergen.

I samarbeid med Naturvernforbundet sitt "Prøvekjør el-sykel"- prosjekt vert publikum og bedrifter tilbode test av el-sykel ved ulike arrangement.

Som ein oppfølging av klimaplanen innanfor eiga verksemd er det sett av midlar til utprøving av el-syklar. Tiltaket er relevant for skular og tannklinikkar, t.d. for lærarar som følgjer opp elevar i praksis i nærmiljøet, og tannpleiarar som vitjar institusjonar for eldre. Årstad tannklinikk kjøpte 2 el-syklar i 2015 til slikt føremål. Fyllingsdalen vgs har ei gruppe elevar innan tilrettelagt undervisning/bil- og sykkel-service som vil satse særskilt på vedlikehald og service av el-syklar i tillegg til vanlege syklar. Ved planlegging av nye sykkel-parkeringstilhøve ved skulane har ein også tenkt på lademuligheiter for el-sykel.

Grunnlagsdokumentet for Nasjonal Transportplan som vart lagt fram 29. februar har stort fokus på å legge til rette for auka sykkelbruk. Her er det mellom anna foreslått å vurdere momsfratak for el-syklar."

Tor Andre Ljosland (Krf) hadde sendt inn slikt spørsmål (3) til fylkesordføraren:

"Når ser fylkesordføreren for seg at enhetstaksten på toget til Arna blir innført?

Begrunnelse:

I flertallets budsjettforslag ble det lagt inn penger til å innføre enhetstakst for reiser med tog mellom Bergen sentrum og Arna. Dette vil føre til at alle miljøvennlige kollektivreiser i Bergen kommune får lik pris uavhengig av strekningens lengde og transportmiddel. Jeg har merket meg at også fylkesordføreren er en ivrig tilhenger av at dette skal komme på plass slik at nok et valgløfte kan innfris."

Fylkesordføreren opplyste at tidspunktet for innføring enno ikkje er klart. NSB skal møte statsråd Ketil Solvik Olsen for å drøfte strategi for korleis ein skal handtere situasjonen, både i Hordaland og i andre fylke. Fylkesordføreren understrekte at forseinkinga ikkje er forårsaka av Hordaland fylkeskommune, men at NSB lokalt har trekt seg frå forhandlingane i påvente av møtet med statsråd Ketil Solvik Olsen.